

Indretning med værdi.

Den gode plan for åbne kontorlandskaber.

Det er almindelig kendt, at kontorets indretning har en afgørende indflydelse på medarbejderes præstation og trivsel – såvel som på virksomheders evne til at være innovative.

Thomas L. W. Toft, som er erhvervsforsker på Københavns Universitet, har som en del af sit ph.d.-studie i samarbejde med NCC Property Development gennemført en omfattende undersøgelse af den sociale adfærd i åbne kontorlandskaber. Undersøgelsen er en blanding af en kortlægning af kontorlandskaber, dybdegående interviews med medarbejdere, fokuseret observation af arbejds gange og videooptagelser af adfærd. På den måde er al data indsamlet i et fokuseret forskningsforløb i små og mellemstore danske virksomheder. Undersøgelsen danner grundlag for dette whitepaper.

Vi har valgt at fokusere på de åbne kontorlandskaber af flere grunde. Dels er det en populær og fleksibel indretning, som gør det muligt at rokere medarbejdere i takt med arbejdsopgaver og organisatoriske ændringer.

Desuden giver det virksomheden en optimal udnyttelse af kvadratmeterne.

Men nok så vigtigt, så bidrager det åbne miljø til spontan videndeling og samarbejde.

Resultatet af undersøgelsen er en praktisk guide, som I kan bruge som inspiration til indretningen af jeres nye lejemaal – eller til at forbedre indretningen af dine eksisterende lokaler.

Guiden kan være en hjælp til, hvordan I gør kontoret til et fysisk samlingssted, hvor medarbejderne skaber de fælles forståelser, værdier, mål, rutiner og den gensidige tillid. Alt sammen ting, der kendetegner en sammenhængende organisation uden videnssiloeer.

At arbejdet med indretningen lønner sig, er der ingen tvivl om. Indretningen har nemlig også en stor indflydelse på, om virksomheden bliver opfattet som et rart sted at arbejde. Et sted, hvor man har lyst til at være – i mange år.

Fem faser. Fra idé til finjustering

Udgangspunktet for en design- og indretningsproces skal altid være: Hvordan kan kontoret understøtte og forbedre arbejdsmiljøet, så virksomheden er produktiv og innovativ?

Kontoret sætter nemlig, på godt og ondt, rammerne for, hvad der sker og ikke sker i virksomheden. Derfor får jeres indretningsvalg også afgørende indflydelse på dagligdagen. Hvem kan nemt tale sammen, sparre og spontant dele viden? Hvor falder man i snak, og hvor kan man arbejde koncentreret? Det er alt sammen noget, som det kan betale sig at se nærmere på, inden indretningen starter.

Vores kortlægning har vist, at det bedste resultat opnås, når mavefølelserne bliver parkeret og afløst af et forløb med fem centrale faser.

Det er vigtigt at pointere, at I skal involvere medarbejderne i samtlige faser. Ikke kun til allersidst. Involveringen sikrer blandt andet, at kontoret ikke er indrettet til medarbejderne, men med dem.

1. Forståelse af status quo

2. Brainstorm og udvikling af indretningsmuligheder

3. Indblik i kontoradfærd

4. Evaluering af valg og løsning

5. Indflytning og finjustering

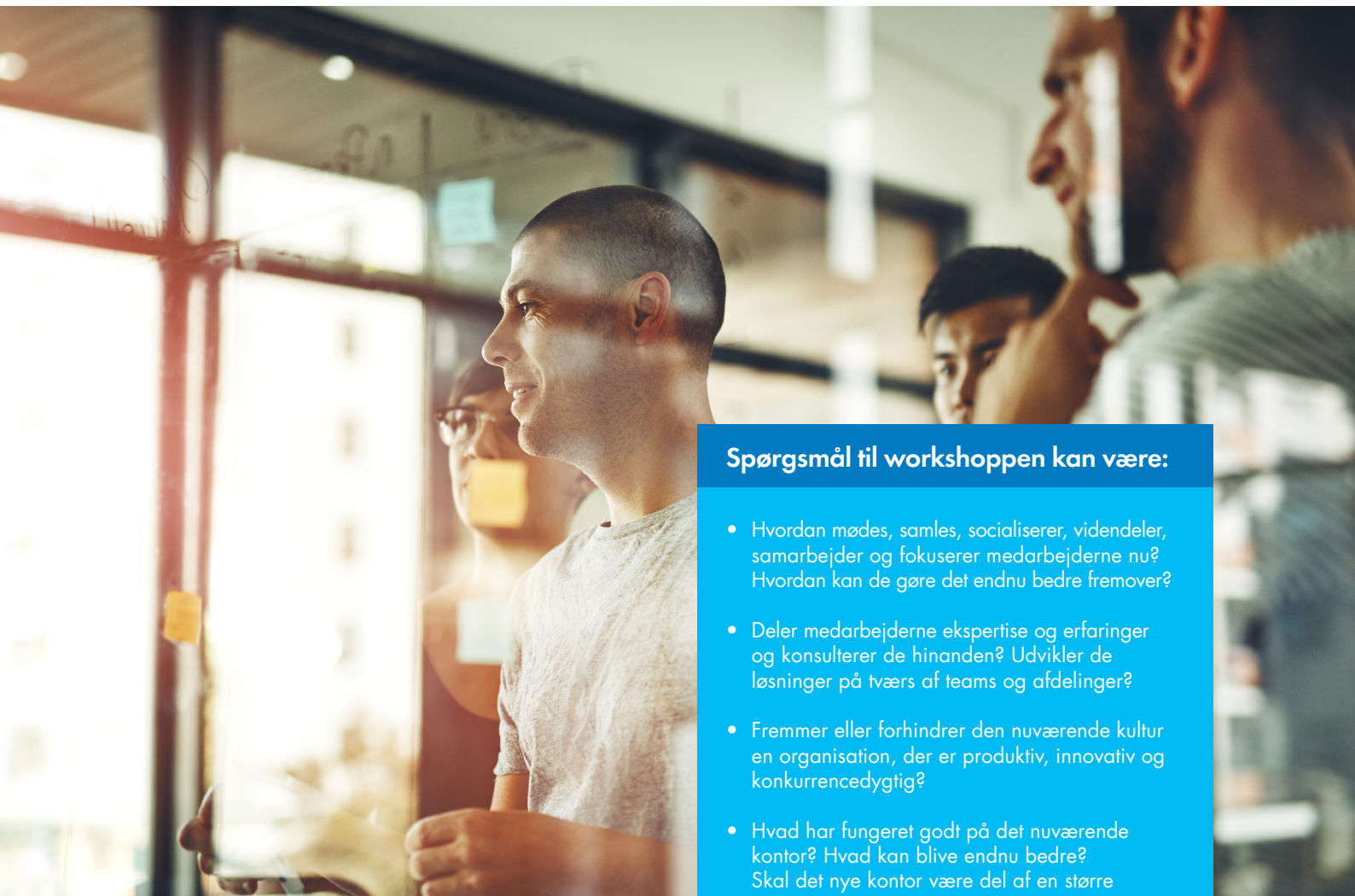
På de følgende sider følger en kort forklaring af de fem faser.

1. Forståelse af status quo

Målet med den første fase er at skabe en forståelse for og et billede af, hvilken arbejdsplads I har.

Medarbejderne skal inddrages – det er dem, der kender dagligdagen og ved, hvordan tingene foregår. Formelt som uformelt. En én-dags workshop er en god måde at få kortlagt dagligdagen, muligheder og udfordringer på.

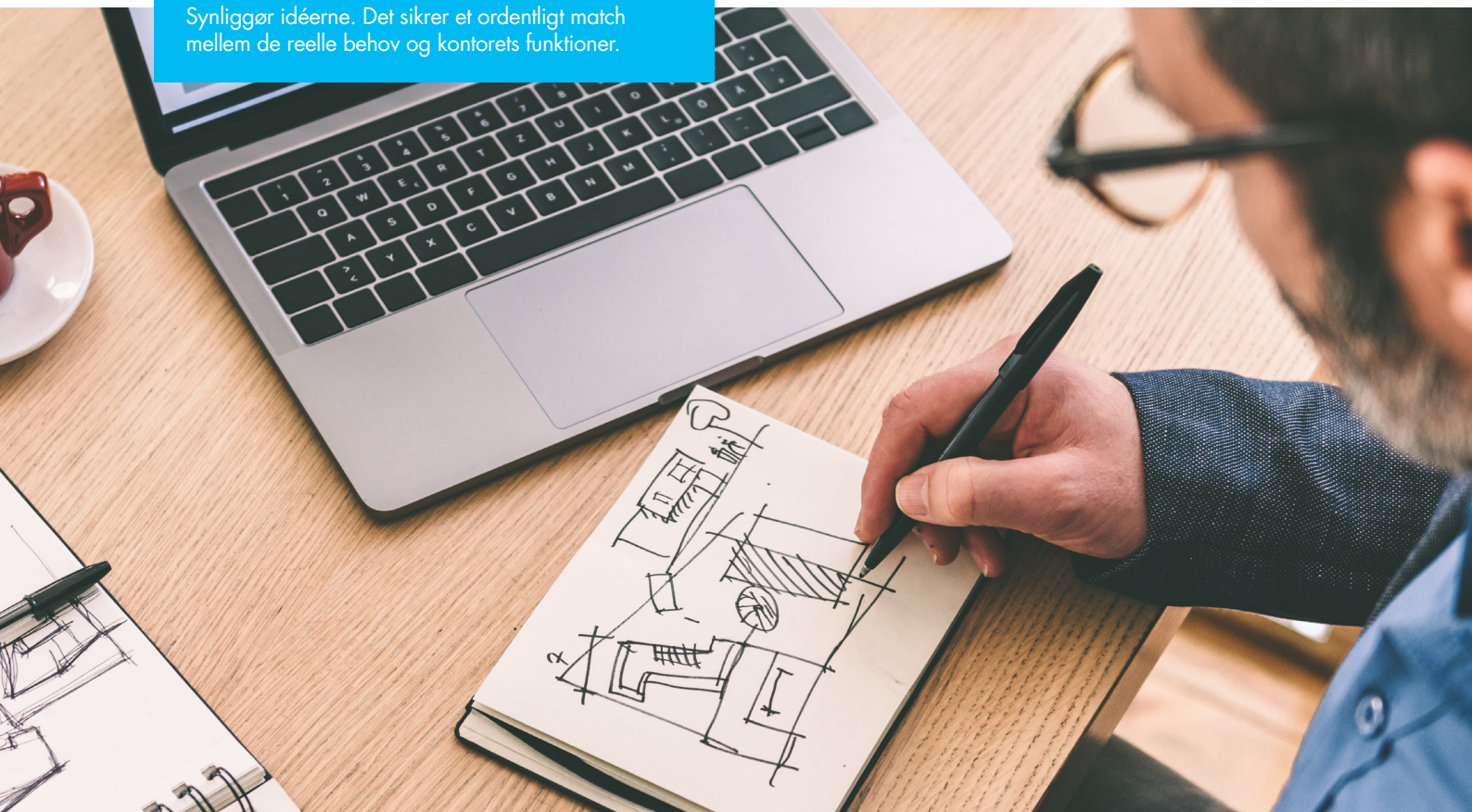
Deltagerne kan med fordel være både nye og 'gamle' medarbejdere og ledere fra forskellige teams og afdelinger, der i arbejdsgrupper på 4-6 personer diskuterer nogle centrale spørgsmål. Og hver gruppe dokumenterer det, de kommer frem til på skrift og/eller med tegninger.

Spørgsmål til workshoppen kan være:

- Hvordan mødes, samles, socialiserer, videndeler, samarbejder og fokuserer medarbejderne nu? Hvordan kan de gøre det endnu bedre fremover?
- Deler medarbejderne ekspertise og erfaringer og konsulterer de hinanden? Udvikler de løsninger på tværs af teams og afdelinger?
- Fremmer eller forhindrer den nuværende kultur en organisation, der er produktiv, innovativ og konkurrencedygtig?
- Hvad har fungeret godt på det nuværende kontor? Hvad kan blive endnu bedre? Skal det nye kontor være del af en større organisatorisk ændring?

Synliggør idéerne. Det sikrer et ordentligt match mellem de reelle behov og kontorets funktioner.

2. Brainstorm og udvikling af indretningsmuligheder

Nu er opgaven at skabe et katalog over de bedste idéer til den nye indretning. I kan med fordel lave endnu en workshop eller gruppearbejde med 4-6 deltagere, hvor både medarbejdere, ledere og indretningsarkitekter deltager. På den måde bliver alle inkluderet, og der bliver et ordentligt match mellem de reelle behov og kontorets funktioner.

For at grupperne kan udfolde deres kreative idéer til det nye kontor, er det en god idé at sørge for, at der er materialer som f.eks. pap, papir og legoklodser til rådighed.

Det gør det nemt at 'lege', visualisere og lave små modeller af forskellige indretningsmuligheder. Husk at gemme modellerne eller tage billeder af dem, så arbejdet kan blive brugt i de næste faser.

I denne fase kan indretningsarkitekterne bidrage med konkret knowhow om, hvad der rent praktisk kan lade sig gøre. Og de kan få idéer med hjem til udvikling af en god indretning.

3. Indblik i kontoradfærd

Kontorets indretning kan i sig selv være et strategisk puslespil. Vi ved f.eks., at medarbejdere, der sidder inden for ca. 20 meters radius, taler mest sammen. Derfor bør afdelinger, der skal arbejde sammen, placeres tæt på hinanden. Men derudover er der flere andre ting, som I skal overveje.

Skrivebordet som konsultationsplads

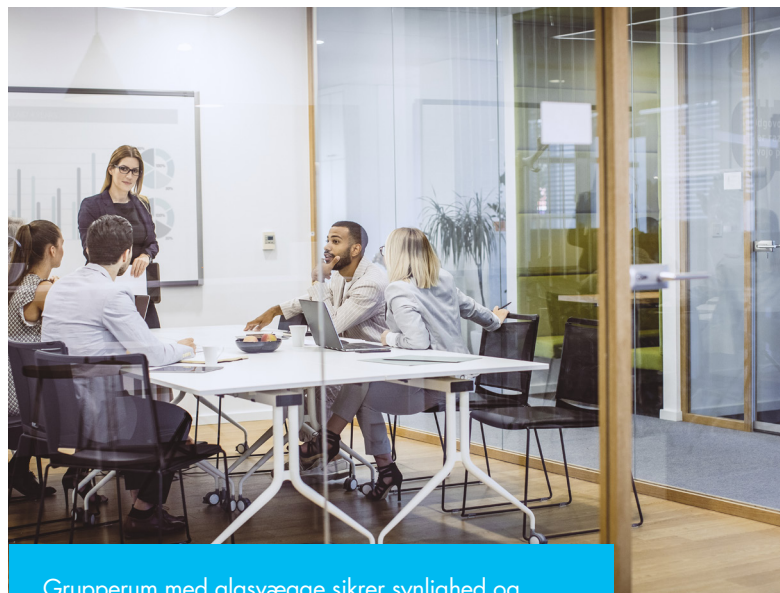
Et skrivebord er mere end en individuel station. Det er lige så meget dér, hvor man lige vender en opgave, får svar på spørgsmål eller giver beskeder. Derfor kan måden, skrivebordene bliver placeret på, styrke både samarbejde og sammenhold. Tænk over, hvilke medarbejdere, der har gavn af hinandens viden og kompetencer – og lad indretningen afspejle det.

Free seating eller faste pladser?

Free seating kan være godt til at udnytte lokalerne effektivt. Især i virksomheder eller afdelinger, hvor siddepladserne ikke er afgørende for samarbejdet, og hvor medarbejderne ikke har behov for at være meget på kontoret.

Mange fristes til at indføre free seating i håbet om, at det styrker samarbejdet på tværs, men det er faktisk ikke tilfældet. Tværtimod identificerer medarbejdere uden en fast plads sig mindre med deres team eller afdeling. Så hvis free seating skal med i planerne, skal der gøres noget andet for, at sammenholdet styrkes.

Grupperum med glasvægge sikrer synlighed og minimerer på samme tid støj fra fællesarealerne.

Grupperum og stillerum

Et grupperum er et afskærmet område til en team eller en afdeling. Det kan være glasvægge, som sikrer synlighed, men minimerer støj fra det store fællesrum. Hvis grupperum ikke er en mulighed, kan I overveje at indrette et lukket 'stillerum' eller et 'bibliotek', hvor medarbejderne kan søge hen, når der er behov for ro og fordybelse. I de rum kan der også være særlige regler som nul telefonsamtaler eller dialog ligesom i togenes stillekuper.

Sociale samlingssteder

Tekøkkener og printerrum, der ofte samler mange medarbejdere, fungerer som uformelle sociale hotspots. Her opstår både de spontane samtaler, smalltalk og korte faglige opdateringer. Hvis I, i indretningen, tænker over at begrænse antallet af sociale hotspots, søger flere medarbejdere de samme steder hen. På den måde kan I øge muligheden for, at medarbejdere fra forskellige afdelinger bygger relationer og mødes til tværfaglig snak på tværs. Det kræver bare, at medarbejderne skal kunne tale sammen uden at forstyrre andre på kontoret, så tekøkkenet skal skærmes fra områderne med skriveborde.

4. Evaluering og valg af løsning

Med udgangspunkt i viden fra fase 1, 2 og 3 er det nu de professionelle indretningsarkitekter, der skal komme med et bud på den endelige løsning og indretning. Når I skal evaluere deres forslag, er der især fire områder, I skal kigge på.

Medarbejdernes behov

Ved at fokusere på reelle behov hos medarbejderne kan I undgå at ende med at have kvadratmeter, som aldrig eller kun sjældent bliver brugt. Et typisk eksempel er områder med sofagrupper eller lænestole, som står tomme. Simpelthen fordi det ikke er sikkert, at medarbejderne har et behov for at sidde i en blød lænestol i løbet af en arbejdsdag. Noget andet er, at signalværdien i en blød lænestol kan være, at 'jeg slapper af', og det er ikke alle, der har lyst til at signalere det.

Nødvendige funktioner

Alle kontorer skal leve op til de arbejdsrelaterede krav, som medarbejderne har. Vigtige funktioner kan være whiteboards og skærme i møderum. Husk, at de fleste medarbejdere har ting med til møder: notesbøger, bærbare, kaffe, vand... Derfor skal der være plads til tingene. Også ved de uformelle mødesteder, som ellers ikke kommer til at fungere efter hensigten. Det kan f.eks. være svært at være tre om en computer ved et lavt sofa bord.

Signalværdi og kultur

Arbejder du, eller holder du pause? Det kan nogle gange være svært at se. Men som udgangspunkt bliver medarbejdere, der sidder ved skærmen eller i mødelokaler, opfattet som værende i gang med at arbejde. Omvendt bliver medarbejdere med en kop kaffe i tekøkkenet nemt set som nogle, der holder pause og bare small talker. To kolleger, som taler sammen i en blød sofa, opfattes også af mange som nogle, der bare slapper af. Uanset om det er tilfældet eller ej.

Pointen er, at det i virkeligheden handler mere om kultur end om indretning. Hvis kulturen er 'tid er penge', så sender ophold i en blød lænestol ikke et godt signal. Der skal med andre ord være et match mellem indretningen og den kultur, som virksomheden har. Ellers bliver de bløde lænestole ikke brugt til andet end at fylde kvadratmeter.

Der kan være brug for uformelle mødesteder til korte og/eller spontane møder.

Områdernes placering

En uhensigtsmæssig placering af et område har også betydning for, om det bliver brugt efter hensigten. For eksempel bliver et uformelt mødested, som ligger langt fra skrivebordene, sjældent brugt, hvorimod rum eller områder tæt på skrivebordsområderne er populære, fordi de gør det nemt at mødes. Også spontant.

Giv plads til fortrolighed

Nogle medarbejdere har et større behov end andre for at kunne tale fortroligt ved skrivebordet. Det skal placeringen af de medarbejdere selvfølgelig tage hensyn til. Det kan være, at deres pladser skal have mere afstand til andre. Eller måske er det mest optimalt, at de sidder med ryggen til en væg, så ikke alle og enhver kan se, hvad der sker på computerskærmen. Endelig skal der være mulighed for, at fortrolige samtaler eller aktiviteter kan foregå ugeneret på steder, der ligger væk fra gangområder og samlingssteder.

5. Indflytning og justering

Tillykke med de nye lokaler! Nu begynder dagligdagen, og indretningen skal stå sin prøve i praksis. I langt de fleste tilfælde betyder det, at der skal justeres hist og pist. I skal finde jer til rette i det nye miljø, og i den proces finder I sandsynligvis ud af, at der er ting, som ikke fungerer helt, som de var tænkt.

Det kan være, at nogle skriveborde skal placeres anderledes. At der er behov for et stå-mødebord et sted, hvor der i første omgang stod nogle lænestole. At der skal findes en løsning på lyddæmpning i særlige områder. Små ændringer, som er helt normale i et kontormiljø, der både skal fungere praktisk og som en social ramme, hvor medarbejderne kan trives og udvikle sig.

Et behageligt arbejdsmiljø handler nemlig om andet og mere end en god indretning. Kultur og adfærd er mindst lige så vigtige faktorer. Så nye lokaler kan nemt afstedkomme nye vaner og nye regler for, hvordan man gør ting.

Derfor er det en god idé, efter et stykke tid, at få talt om, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer. En workshop eller en arbejdsgruppe kan være dét, der skal til for at formulere færdselsregler og retningslinjer i de nye omgivelser.

I de fleste tilfælde skal der justeres lidt hist og pist på indretningen efter indflytningen.

Vi udvikler fremtidens erhvervslokaler

NCC udvikler og udlejer nye kontor- og logistikejendomme på gode placeringer i Norden. Vi udvikler nye byggerier i tæt samarbejde med vores kunder. Det indebærer, at vi kan skræddersy et lokale eller en ejendom, så den passer til DIN virksomhed.

NCC Property Development Øst
Tobaksvejen 2A, 2860 Søborg

+45 39 10 39 10

NCC Property Development Vest
Sommervej 31E, 8210 Aarhus V

+45 86 75 43 00

